

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus Divendres 19 de Octubre de 1900

Núm. 3.696

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publicuin.

Redacció y Administració

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1
n provincias trimestre. 3'50
extranger y Ultramar. 7
Anuncios, a preus convencionales.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d'una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de

TOS

La que paga més contribució de la provincia.

LAPIDAS

LAS MILLORS Y MES BARATAS

Vda. y fills de A. Auqué

REUS

Plassa Constitució, 17 y Galanas, 1

ULTIMAS = NOVELTATS

— EN —

CORONAS y altres objectes artístichs de flors, en seda, plume, metall, porcelana, tela impermeable, etc., de totas classes y preus.

Cintas é inscripcions pera ls mateixos

M. PERPIÑA

Major, 22, Reus.

Recordau als morts

Pera 'l 2 del próxim Novembre

PEDRAS MORTUORIAS

de marbre, varis colors treballadas al burí, amts y rellén, desde 15 pessetas; dauresdas é meytat de preu 50 per 100 de rebaixa en las inscripcions. — De franch la colocació en lo Cementir.

TALLER DE MARBRES

LLOVERA, 23. VIUDA VILA LLOVERA, 23.

Agencia

Admet encarrechs, instancias memoriales ó sollicitants als Registres de la Propietat y Ajuntaments, certificats, copias é informes. Administració de fincas, cobro de censals, etc. S' escriuhen cartas. Presta diner ab hipoteca.

Carrer de la Presó, 16.

TALLER DE PLANXAR DE REGINA LEIRA

Desde 'l mes de Juliol d'aquest any, se troba establert en aquesta ciutat un taller de planxat, montat ab tots los adelants que tan delicat treball requereix.

Dit establiment te una secció especial pera 'l rentament de cortinatjes, transparents, stors, vels, etcétera, etc.

Aixi mateix se rentan vestits de seda y meri, y tota classe de mantellinas.

Los objectes que surten del rentament no experimentan cap dany, conservantse com surtits de fabrica.

Se donan lliçons á senyoretas y se serveixen los encarrechs ab la major pulcritud y economia.

Carrer de las Galanas, 6, tercer, 1.º — Reus.

Secció doctrinal

Un poble sense batlle

Cent vegades hem dit que la vida del periodiste, com la de tot home que vol fer alguns cosa en aquest mon en profit dels seus semblants; es un camí intrincat entremix de grans fangueras, hont cal enar ab grandísim compte per no sertirne esquitxat. Tant gran es lo perill que, com hem fet observar també moltes vegades condemnantho enérgicament, hi há una infinitat d'hòmens que tenen per gent de bé, y son realment molt ben intencionats y aspiran á un estat social correctíssim, que, per por dels esquitxos, per no tacarse sas immaculadas vestiduras, renuncian á passar aqueix camí y 's quedan á casa, deixant als altres l'honor y las conseqüencias de passarlo.

A nosaltres, francament, reconeixent lo perill y tementlo més que ningú, no 'ns ha semblat aqueixa rahó prou poderosa per rennoiar á passarlo. Y n'hem viestes y viestes de fangueras! Però 'ns hem convenut, snant caminant, de que, com totes las coses, viestas de prop, no feyan tanta feress com viestas de lluny. Efectivament, las fangueras son grans y fondeas, però hem adquirit la ferma convicció de quel dia que hi hagués algú prou arriscat ó poderós per trauren de llot polí-

tich aqueixes fangueras apenas serían res. Lo fanch polítich es lo que ho empestifa tot. Quan hi hagi prou valor en lo poble per apartar de sí lo fanch polítich, lo camí no será un paradís terrenal però será al menys bon zich més viable.

L'exemple lo tenim ja á Barcelona. Sembla un exemple petit y, no obstant, si 's miran totas las conseqüencias, resulta molt gros. Tothom la sab la situació municipal de Barcelona y, si no s'hagués sapigut, ara lo govern, ab l'inspecció que acaba de fer en lo palau comunal, l'hauria posada en evidencia. Vingué un moment en que lo fetor d'aquell podrimener arribá als nassos delicats dels ministres, acostumats á altra mena de perfums, y en Silvela, l'home de la selecció, digué: *Hi há alguna cosa podrida á Dinamarca; cal tallar, extirpar, cremar.* Alguns diuhen que tot aixó son coses d'espant, y també es possible; però, encara que sia contra lo gust del govern y dels qui li han dat l'empenta per venir á parar á la susdita informació, la selecció se fa per ella mateixa y lo poble demostra al govern que, quan se deixa anar una paraula, no es del tot fácil recular.

Tot aixó que diuhen que l'inspecció feta á la casa de la ciutat de Barcelona per un tal senyor Golfin, encarregat pel govern central de ficarse en aquella clavegnera y veure com se pot netejar, no es més que una traydoria dels silvelistas per treuren als planistes — lo partit conservador té nom propi á Barcelona —; tot aixó podrà ésser veritat però no es lo que resulta. Y lo que resulta tampoch ho sabrá apreciar lo govern, perque 'ls governs que sufrim no n'han sabut may d'ohir los verdaders clamors del poble, y aixó que la lliadó donada per aquest á Barcelona es ben eloqüent y está fent temps há lo seu efecte. No s'apedregan en va las finestres d'un home de qui 'l poble res ne tenia que dir sinó que hagués acceptat una vera que ningú dignament podfa acceptar després d'haverla deixada lo qui l'havía empunyada en nom de la moralitat y del ben sentit, resultant víctima de son propi sacrifici. Efectivament, l'ensenysna es fonda. Barcelona ja no pot tenir batlle no venint un cambi radical de cosas, no fent una modificació fonda en la manera d'ésser del seu Ajuntament, una modificació que arriba fins á convéncer al poble — cosa una miqüeta difícil — de que 'ls regidors ja no ván á la casa del comú á fer lo llur negoci.

Tothom ho veyá clar que, després de la caygada den Robert, no hi hauria alcalde possible á Barcelona. Lo mateix govern ho vegé y ho ha demostrat després gansejant en donar la vara á un altre. En Silvela no es per nosaltres tant sabi com alguns diuhen, però hi veu prou clar per conéixer, com deu haver conegut, que'n aquest assumpte ha sigut víctima, no 'ns atrevim á dir de sas propies doctrinas, de sas mateixas predicacions. Lo poble no 'ls sab, ó no 'ls vol saber, los *distingos* dels polítichs, y quan en nom de la selecció que tenfam per la base de la situació silvelista, lo govern doná la vara d'Alcalde de Barcelona á un home indepent y tant reputat com lo doctor Robert, lo poble ho prengué ab tota formalitat y lo nom del doctor Robert fou la bandera que desplegó dit poble contra la corrupció de la casa comunal que li feya malbé

lo propi. En Silvela ho vegé ben aviat que n' havia fet massa y 's penedi d' haverho fet, se penedi d' haver donat lloch á que aixó de la selecció se prengué tant seriament.

Y vingué aquella tongada, bren però ecidentada, de l'alcaldia del doctor Robert. Les coses s' oblidan aviat, però aquesta interessava massa á tothom per que s' oblidés tant fàcilment com los altres y avuy encara nos ne recordam tots de aquells epissodis y d' aquelles lliçons públiques que donava l' ilustre catedràtic de nostra escola de Medicina, aquelles lliçons que, tot y podent ésser complertes, engrescaven tant al poble donant al professor un llustre envejable. Las cosas se cumpliren segons la mée estricta fatalitat: la selecció no havia sigut més que una paraula y, per consegüent, no podia ésser un fet. La selecció practica del doctor Robert era una ferida mortal pels organismes polítichs de Barcelona, y especialment per l' organisme conservador que exercia constantment, y sense tor pacífich, las funciones del caciquisme. Ab la selecció practica del doctor Robert hi havia una cosa política molt vella y molt arrelada que sen anava á roder y los qui sen anavan á fons ab ella havían de defensarse, y 's defensaren, ab las unglas y las dents. Y es clar que l' govern, que no tenia la selecció més que 'n la boca y no la tenia en lo cor, no podia abandonar als qui mes ó menys li havían fet cancaneta. Y, com la verdadera selecció no podia ésser de mitjes tintes, l' home que la personificá á Barcelona caygué, però ab la seva cayguda lo que havia caygut avans que ell no s' aixecá y per aixó la ciutat de Barcelona encara no té batlle.

Y es que, quan Deu vol que las cosas vingan, las cosas venen; quan la fruyta es madura cau del arbre, si ningú l' ha cullida avans. Després de la cayguda del doctor Robert no ha sigut possible trobar un altre Alcalde, porque la sentencia proferida pel poble contra l' qui tractá de succehirlo, y en rigor no l' succehí, alcança, y cau á la brestreta sobre tots, aquells que tingen prou falta d' escrupols per aspirar á dur la vara sens ferse avans un cambi radical en la manera d' ésser de la corporació municipal de Barcelona.

En Dato ha tractat d' splanar lo camí per doner solució aqueix conflicte perenne en que 's troba la capital de Catalunya, però la solució que vinga ha d' ésser per forza molt artificiosa y, per consegüent, de poca durada. Es voler dissimular ó disfressar lo que diments que no passa per moneda de bona lley. La moralitat en lo municipi y en tots los càrrechs públichs es una cosa que s' imposa per ella mateixa per medi de la veu del poble, que, com avans hem dit, no s' enten de distincions.

En Silvela no sabem si ho arriba á capir aixó, però ja sen anirà fent càrrech á mesura que 's aconteixements li demostran. Aquest os de mal rosegat que té Barcelona sembla no res y es, no obstant, una cosa de capdalt importancia que pot tenir mil consegüencies y que no está deslligada, com ho han evidenciat los fets, ab las aspiracions generals de Catalunya, sinó al contrari, hi está enllassada molt estretament com s' hi anirà enllasant, si ja no hi está, la mateixa crisis industrial que l' govern, per lo que li convé, s' empenya en fer veure que no hi té cap relació. Ara que 's tallers se plegen y 's quedan sense feyna los treballadors veurem com se las compondrá en Dato per tenirlos contents després d' haver fet... lo que ha fet. Potser li haurá arribat l' hora de comprendre los perills que porta lo manejar una espasa de dos talls.

Peró no 'ns emboliquém, que no manavam aquesta intenció. No voliam fer més avny que parlar un moment d' aqueix poble sense batlle en que ha quedat convertida la grad ciutat de Barcelona. Lo propósit de fer un Alcalde independent; embestit pel govern mateix, lo propi govern l' ha desvirtuat y aixó es lo que tot ho espatlla. Ab quina autoritat farà are un altre Alcalde que mereixi l' universal respecte y puga celmar la prevenció del poble? Y ahont es la persona digna que vulga desafiar l' impopularitat que li portará l' acceptar la vara ab los remeys empirichs que en Dato vol aplicar á la malaltia municipal de Barcelona?

O cambiárho tot de soca y arrel ó tonar resoltament el imperi del caciquisme, dintre l' qual no faltará una persona, ni una dotzena, que tinga prou desvergonyiment per fer care ó l' impopularitat. Y encara aixís, com aqueixa impopularitat ningú sab totas las consegüencies que pot tenir, qui sap si fins los personatjes caciquistas ni tindran dubtes en acceptar l' Alcalde? Qui sap si serà per temps molt més llarch dels que 'ns pensam que será Barcelona un poble sense batlle?

Tot ni més ni menos que aquí á Reus. M. R.

Instrucció es lo que falta

Moltas vegadas hem reflexionat sobre l' estat d' Espanya y son atrás notabilissim en tot y esbrinant-ne las causas nos hem ben convensut de que totas obeheixon á lo mateix: á falta de cultura pública.

Es inútil que busquem paliatius; á nostre país nos trovem com nos trovém, degut més que res á falta d' instrucció del poble. Busquem la regeneració y aquesta no la trovarém pas saptadament; es obra del temps, y tot lo més aviat que podém obtenir-la es passadas una ó duas generacions.

Perá cullir fruyts de tota hisenda es necessaria una bona sembrada, ab llevar cuidadosament escullida. Lo mateix nos toca fer á nosaltres. Rés de grans presupostos de Guerra y Marina; rés de volguer sostenir lo ringó rango de nació de primara, ni volguer aparentar y treurer més al sol que no hi ha á l' ombra, que per aquest camí no aquirém en lloch.

Hem arribat al últim grau de decadiment; confessemnos pobres y abatuts. Hem sigut ventsuts y esquilmats; no 'ns avergonyim d' aixó que per nostras culpas ha sigut y busquem los medis de sortir de tant angustiosa situació.

Sols un ne coneixém; la regeneració d' Espanya, sols se consegueix sembrant per tot arreu instrucció, creant escolas ab abundancia, ben retribuïts los professors, aixó sí, més exigintlosi lo més gran desveltament en favor de l' ensenyansa. Causa pena y llástima llegir las estadísticas de nostre país; aquells milions d' habitants que no saben llegir ni escriurer son las infranquejables fronteras que més que 'ls Pirineus nos separan de l' Europa civilizada y 'ns acostan al Marroch.

¿Qué pot esperarse avuy dia, en que l' aliment espiritual es molt més necessari que l' altre á la mateixa vida; d' aquestas multitudes completament inconcientas que sens criteri propi y impossibilitadas d' adquirirlo están subjectas á la voluntat del primer cridayre que las embauca y las fa anar d' assí y d' allá ab la mateixa facilitat ab que l' mar ab son vá y vé juga ab las pedras de la platja?

Sense instrucció no pot haverhi criteri ni conciencia pública, y mentres aixó no existeixi, mentres lo poble tinga que formar concepte dels homes y de las cosas per lo pensament d' altres, may será més que una joguina y se l' portará allí ahont convingui als que ab més frescura y atreviment l' hi exposin ab promesas que 's calaguin sas passions, ó l' enlluernin ab promesas que 's calaguin sas ilusions que son irrealizables.

Hem volgut implantar reformas democráticas com lo sufragi universal y l' jurat, institucions no hi hapas dubte inmillorables, més á nosaltres nos venen grans, precisament per l' atrás intelcual en que 'ns trovém. Son institucions magnificas para ser exercidas per homes de cervell clar y ideas fixas sobre sos drets y devers; més, no poden aquí produhir grans resultats, per que á practicarlas son cridats per l' imperi de la lley, masses inconcientas que en l' exercici dels drets individuals y polítichs se troban encare en la primera infancia.

Bé prou que ho saben aixó 'ls que 'ns governan y 'ns han governat; més, no hi van pas gayre depressa á instruhirlo al poble. Ne 'ls hi convé. Avuy per avuy disposan d' ell com d' un remat de béns, y altra cosa sería y será l' dia en que empapat de sos drets, nutrida sa inteligencia d' ideas sanas y ben compenetrat cada hú de sa missió en la Societat, prenguem part tots en l' exercici de nostres drets polítichs ab la fé y conciencia que aquestos requereixen.

Aquell dia, desgraciadament lluny, molt lluny, puig l' obra de redenció es molt llarga, y ho será encare més, si tots en la mida de nostras forsas no ajudém á prepararla, s' haurá acabat lo caciquisme, lo militarisme y tot lo que acaba en isme. Los gran periódichs, qu' avuy no obsant contradirse cada dia son esperats á las ciutats, al camp y á la masía, y imponan sas opinions, sols per lo fet de que molts dels que 's llegeixen ó senten llegir están incapacitats para pensar per compte propi, tindran un valor molt relatiu y en tots los ordres veurem brillar l' esperit de justicia avuy escís y subjecte á las recomanacions, á las influencias, á las conveniencias dels polítichs que no tenen en realitat altra forsa, que la que 's hi dona la gran massa inconscient que 's segueix y á quina dominan á favor de la ignorancia.

Volém donchs regeneració; vingan escolas y eduquem al poble; que quan cada hú sápigá quina es sa missió dintre de la societat, será possib e que tothom compleixi ab sos devers. Avuy es impossible; no coneixent aquestos, no obrant ab conciencia plena y per criteri propi, sempre las masses perteneixerán al més entremaliats, als més llastos en lo sentit polítich de la paraula.

ESPURNA

Me donan avuy de tasca quatre cuartillas: Omplirlos en lo més facil: hi ha prou pasta tractant de las firas y festas precisament are que 'ls bonichs cartells están á poder de la Comissió executiva y que 'ls elegants programas... catalans, no faltarían mes, esperan tanta para eixir de ciutat y escapar lo bons nove.

Tant los Cartells, com los Programas estampats en lo que n' dibéu nostra impremta, encare que siga del nostre bon amic En Celestí Ferrando, cal que nostres lectors y 'ls forasters s' hi ficsin que si 'ls primers editats en un taller de Barcelona, donan idea de la importancia de la capital, lo que es los segons estampats en nostra ciutat, posan molt alt lo nom de la mateixa y donan una bella idea dels avensos que en l' art de l' impremta s' han fet á Reus y en particular, al taller del citat amic Sr. Ferrando.

No li féu mes elogis porque no 's cregui l' Sr. Ferrando que tractém d' adular al amic: mes para satisfacció del lector, si havém de dirli, que 'ns posém al aguayt para veurer lo que n' dihen los demés periódichs locals y 'ls de fora y servirlosi copiat.

¡Cuatre cuartillas! Pocas son en realitat para l' que té ganas d' esplayarse y comensar á disfrutar.

Peró no hi há mes lloch y 'l gust s' ha de sacrificar al espay y també al temps per mes que res ne resi l' volant rebut.

Foll d' alegría, oblidava que ja tenim carruatje para la «batalla de serpentina, flors y confetis», valdria confets, y dir que tot un senyor Marqués, lo de Mariano; si no ho he llegit malament, alternará ab nosaltres y qui sap si 'ns disputará l' premi de 250-PESSETAS, ofert per la Comissió executiva, al carruatje que 's presentí adornat ab millor gust y per lo tant mes artístich.

Signi no obstant ben vingut, y procuri que l' seu carruatje sigui l' guanyador, esmerantae en la seva construcció, donchs sabém d' alguns distingits joves d' aquesta ciutat, que construheixen carruatjes para la «Batalla», que es l' última paraula del bon gust y de l' art.

Y sino al dia 30 me tornarán la resposta.

Dins las quatre cuartillas, me crech que hi caben també, quatre paraulas sobre la «Tómbola».

Aquesta s' instalará en los baixos d' una casa de nova construcció del carrer de Llovera (á) Padró, y pels regalos que 's reben no hi ha dubte que tindrà molta importancia y deixará molt bon recort, testimoniant que ha sigut una felis idea portarlo á cap, prescindint de precedents y de tota comparació.

¡Que despatxin bitllets caros bonics y rielleras y ja pot donarse per mort qui no desfilés per aquell rebo de cel, auont estera instalada la Tómbola.

Y ja se m' han acabat las quatre cuartillas, dispensin donchs, que fassi punt final.

Un altre dia potser me donarán mes espay para parlar de tots los números del programa, que es lo que desitjava fer.

X. X. y X.

CRÓNICA

Firas y Festas

Ahir foren colocats en los llochs de costum los elegants cartells anunciadors de las Firas y Festas que se celebrarán en aquesta ciutat los dies 27, 28, 29 y 30 del present mes.

Los esmentats cartells, original del destre pintor decorador D. Tomás Bergadà, han merescut tota classe d' elogis, tant per la originalitat de son dibuix com per la elegancia de son colorit.

Aquest mateix concepte que 'ns han merescut á nosaltres l' hem vist també confirmat per la premsa de Barcelona, hont desde avans d' ahir que están exposats al públich.

Felicitem una vegada més al senyor Bergadà per sa nova y expontania creació.

La comissió encarregada de recullir objectes destinats á la Tómbola benéfica, feu ahir tarde la primera sortida, havent quedat sumament satisfeta del resultat de sas gestions en totas quantas cases visitá, podent avansar desde ara que aquest espectacle benéfich se veurá reple de valiosos objectes que gayrebé tots sobrepujarán al valor del bitllet, es dir, que, la tómbola, resultará una verdadera ganga pels que vágín á rifar guiats pel fi á que estaré destinat lo producte de la mateixa.

Gada dia es mejor la animació que regna entre 'ls peysans nostres para contribuir al major lluhiment de las Firas y Festas.

Los vehins de varis carrers que tractan de disputarse 'ls premis oferts als carrers y edificis miller adornats y illuminats, segons hem tingut ocasió de veure, han comensat ja 'ls preparatius para portar á cap sos originals projectes.

També sabem d'alguns particulars que volguent pendre part a la gran batalla de flors, serpentinas y confetti, han sortit cap a Barcelona a provehir-se de flors y altres objectes per a condecorar ab sos respectius carruatges a la elegant festa...

Ab motiu d'un topament entre una maquina a vapor y un tren de carga, ocorregut ahir en un tros de via de Barcelona, punt anomenat lo Clot, lo tren correu que te l'arribada a n' aquesta ciutat a las onze del matí, gafa ahir un retràs de més de quatre horas.

Del inevitable topament entre 'l tren y la maquina, ha resultat ferit d'alguna gravetat un fogoner.

Lo prop vinent diumenge a dos quartes de quatre de la tarde se celebrará en lo Colégi de Sant Pere Apóstol, la inauguració de curs y distribució de premis als deixebles, a quin acte hem sigut atentament invitats.

Agrahim la deferencia que se 'ns ha tingut.

Ahir tinguerem lo gust de donar una forta estreta de mà a nostre particular amic D. Anton Albofull y Vidal, Secretari del Ajuntament d'Alforja, qui després d'uns brillants exámens retornava de Barcelona ab l'honorós títol de Llicenciat en Lleys.

Agrahim al amic Albofull la visita al ensemps que 'l felicitem ab motiu del títol que a forsa de aprofitats estudis acaba de aconseguir.

Se troba gravament malalt en lo poble de Porrera, lo distingit y conegut industrial d'olis d' aquesta ciutat D. Joseph Pellicer, pare de nostres companys de causa los Srs. Marián y Joan Pellicer, lo primer, president de la novella y valenta societat «Lliga Catalana».

Desitjem de tot cor un prompte restabliment al distingit senyor.

Lo recaudat en lo dia d'ahir en la Administració de Consums per diferents especies puja la quantitat de pessetas 1292.88.

Llegim en nostre confrare 'l Diario del Comercio de Tarragona d'ahir:

«De dos mesos a aquesta part, próximament, se publica a Reus un diari titulat «La Derecha», lo qual ostenta un subítol que literalment deya: «diario politico de la noche órgano del partido de su nombre».

Inspirava aquest diari D. Pere Nolasco Gay, antic conservador que ingressá en lo partit fusionista y més tart, desde las últimas elecciones generales, semblava y se 'l tenia per silvelista.

Pero vetaquí que ans d'ahir al desdoblir «La Derecha» nos trobem ab un suelto, en lo que, prenent molestia als conseqüents republicans historics de Reus, per si nostre estimat colega «Las Circunstancias» mostra especial carinyo al diputat liberal per aquesta circumscripció, D. Joan Canellas, y acull ab visible satisfacció las paraulas que, segons la premsa madrilenya, pronuncia 'l Sr. Sagasta, (aquestes son sas paraulas) estempera una atrevida suposició y afegeix:

«... degodament autorisat, a constar que D. Pere Nolasco Gay y 'ls liberals que l'acompanyan y están dintre de «La Derecha», reconeixen incondicionalment la quefatura del Excelentísim Sr. D. Praxedes Mateo Sagasta.»

«Cóm! D. Pere Nolasco Gay! ¿Es liberal?! No sortim de nostre assombro. Pero seguim.»

«... D. Pere Nolasco Gay y 'ls liberals que l'acompanyan y están dintre de «La Derecha». Pero Den, ¿quina «Derecha» será queixa! Perque a Reus hi ha tres dretas, com tres personas en la Santíssima Trinitat.

A Reus, «La Derecha» es partit y tan partit com es, «La Derecha» es círcul y «La Derecha» es periódich. Y a Reus aquestas tres dretas distintes resultan una sola «Derecha» verdadera.

Lo qual no deixa de ser misteriós. Y vagin vostés ara a saber en quina dreta están lo senyor Gay y sos amichs.

Encar que nosaltres suposém que estarán a la dreta de la Alcaldía del senyor Muñoz. D'aquell bon senyor que, després d'empenyar devant sos companys de Consistori sa poraula de que no acceptaría la Alcaldía, la rebé humilment del senyor Luengo, després d'abjurar de sas ideas liberals y de fer professió de fé silvelista, en quin acte l'apadriná son mentor lo senyor D. Pere Nolasco Gay, aqueix altre senyor que avuy sent la necessitat de fer constar que reconeix la quefatura del Excm. Sr. D. Praxedes Mateo Sagasta, com sentí altre dia la necessitat d'apoyar los candidats conservadors y de combatre al únic candidat liberal per aquesta circumscripció y com sentí més recentment la necessitat de gestionar la suspensió del

Ajuntament liberal democrátich y catalanista de Reus per convertirlo per aquest medi en un Ajuntament silvelista, tot a cambi de que se 'l nombrés jutge municipal suplent de Reus, com se 'l nombrá.

Valents liberals los que procedeixen d'aquesta manera!

Pero no para aquí la cosa, sino que 'l propi diari «La Derecha» 'ns diu en la mateixa edició que s'ha constituít lo círcul polítich «La Derecha», del qual es president lo Sr. Gay, que avuy sent la necessitat de fer constar que es liberal, y vispresident lo senyor Muñoz, pare del alcalde silvelista de la vehina ciutat de Reus.

De modo que 'l Sr. Gay, resulta per un costat afiliat al partit de «La Derecha», desde 'l qual combat ab ensayament als regidors liberals del Ajuntament de Reus, mentres fa constar per altra part que reconeix incondicionalment la quefatura del Sr. Sagasta.

De tot aixó 's dedueix clarament que a Reus existeixen liberals de bona fé, constants y sens intermitencias, liberals d'ocasió, com D. Pere Nolasco Gay, que avuy sent la necessitat de fer constar que es liberal, a fi de que sos actes no fassin olvidar sa doble filiació.»

Lo próxim diumenge 21 del actual tindrà lloch en l'elegant teatre de la societat «La Palma», lo drama catalá en tres «Un Jefe de la Coronela», acabant ab l'acostumat ball.

Ens escriuhen de Falset que ha acabat ja la recolecció de la verema, haventse cotisat de dotze a catorze pessetas la carga, cual baix preu, junt ab la escassetat obtinguda a causa de trobarse devastada tota aquella comarca per la terrible plaga de la filoxera, ha acabat de sembrar lo panich entre aquells vehins, per presagiar los travalls y dificultats en que s' trobarán pera arribar a la collita del any próxim, durant qual temps se 'l farà del tot difícil la pagar provehirse dels articles de primera necessitat pera son sosteniment.

Cridém l'atenció, sobre las precedents ratlles, del senyor delegat d'Hisenda.

La Direcció general de Contribucions ha dirigit una circular a la Delegació d'Hisenda d'aquesta provincia, disposant s'eliminin de las matriculas de la contribució industrial las partidas fallidas.

Los que no hagin adquirit las cédulas personals al segon semestre del any actual, deuran provehirse d'ellas antes del dia 31 del corrent mes, si no volen incurrir en lo recárrech conseqüent, que s'imposará desde 'l dia primer del próxim Noveembre.

La Inspecció d'Hisenda d'aquesta provincia, que venia girant una visita de comprobació en la ciutat de Valls, ha acabat ja son comés.

Degut sens dupte als calors que s' deixaren sentir durant lo passat mes y fins la primera dezena del actual, s'ha notat aquest any que alguns tarongers han florit. Los nespres han adelantat sa florida, y alguns arbustos y plantas silvestres, brotan en alguns llocs, com si 'ns trobessim en lo mes d'Abril.

Correspondencia particular de LQ SOMATENT

Espluga de Francolí 17 Octubre 1900.

Senyor Director:

Molt senyor meu: La gent pagesa está esperant ab verdader delit que s' aixugui lo terror pera dedicar-se de plé a las fenyas del sembrar que sembla que s'han de fer aquest any a la perfecció.

Hi han hagut aquest any tan pochos rahims que ni 'ls hi esplico lo preu de las veremas.

En ma anterior li donava compte de la vista de la causa en la Audiencia provincial incoada l'any passat en lo Jutjat de Montblanch a consecuencia dels luctuosos successos ocorreguts en aquesta població per qüestions de consums y que ocasionaren la mort al desgraciat agent executiu D. Joseph Espiná y Virgili.

Foren en molt número los vehins que ja com a testimonis ja com a curiosos se trasladaren a la capital aprofitant lo servey de carruatges que s'establí, fent elogis los mateixos de la habilitat demostrada

en la defensa per nostre diputat D. Joan Canellas Tomás y sobre tot lo discurs final, gracias al qual obtingueren los acusats lo veredict de inculpabilitat. Per telégrafo se comunicá que 'ls processats retornavan y a la nit pujaren a la estació a rebrels munio de personas entrant a la població entre mitj de músicas, grallas y llums, arribant a la plassa ahont se donaren crits a D. Joan Canellas, Rendé y Panades. Seguidament y ab la mateixa forma recorregueren casi tota la població acompanyant fins a son propi domicili als libertats. S'ha presentat una proposició demanant que 's declari fill adoptiu a D. Joan Canellas y que 's dongui 'l sed nom a un dels carrers més céntrichs.

Se venen observant molts anomalies en Correus. Los uns dias fentan periódichs, los altres se notan extravios de correspondencias. Fora bó hi posés remey lo qui puga.

Lo Corresponsal.

Secció oficial

Registre civil del dia 18 d' Octubre de 1900

Naixements

Cap. Rafel Gatell, ab Dolors Llorens.—Jaume Sardá, ab Andrea Fonoll.—Paris Liebaria, ab Anastasia Miró.

Defuncions Pau Baget Olivé. 22 anys, Girada, 16.

Secció religiosa

Sant d'any.—Sant Pere Alcántara. Sant de demá.—Santa Irena.

Anuncis particulars

Triomf científich

Diariament donan excelents resultats en tots los passios los medicaments COSTANZI que curan qualsevol malaltia. Per més detalls llegeixis en 4.ª página Miraculosos confits ó Inyecció anti-venéreos y Roob anti-sifilitich COSTANZI.

EN VENTA

En la propietat de D. Jordi Pellisé situada a un kilómetro d'aquesta ciutat, lindant ab la carretera de Salou, hi ha variis trossos de terra, de cabuda un jornal aproximadament, pera vendre. Pera informas dirigirse al mateix duenyó, Merceria, 5,6 a D. Bonaventura Carpa, Farmacia, Reus.

PERA 'LS MORTS

Riquíssim y variat assortit en coronas, flors artificials, rams, pensamientos, y adornos propis pera nitxos, panteons y sepulturas y recomposició dels propis objectes que s' troban fets melbé.

RIPOLL germanas

Carrer Llovera, 29.—Reus. També s' trobará en aquesta casa gran varietat de plantas y adornos pera saló.

Telégramas

Madrid 18.

Lo Director general d'Agricultura ha disposat que en las granjas experimentals de Jerez, Palencia, Barcelona y Saragossa s' ensagi lo cultiu del cotó, que tan útil pot ser a nostra patria, atenent desde ara 'ls directors de dits establiments a elegir las llevors que millors resultats donguin fins lo present, tant del cotó herbáceo com del arbóreo, comunicant a la Direcció quants datos reculleixin de la merxa del cultiu en lo país.

—Ha sigut descuberta una important falsificació de bitllets del Banc d'Espanya y de Fransa.

S'han pres uns setcents bitllets de cent franchs, més de la meytat acabats y 'ls altres faltanlos hi lo revers.

També s' han trobat vuyt olixés, variis prempsas y alguns altres objectes d'aquesta industria.

Sembla ser que aquestos bitllets son de la mateixa classe que 'ls que fá algún temps se reculliren a Sant Sebastian.

La policia continúa sent pesquissas. S'han efectuat variis detencions.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas a la Cocalna y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativa com ulcerosa y grannlosa; tos faringe, ronquera, afoña y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Diposit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principal droguerias

Secolò comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 17
 De Vejer, l. «Arrogantes» de 42 ts., ab lunyins, consignat a D. Joseph M. Ricomà.
 De Liverpool, v. «Cecilia» de 956 ts., ab varis efectes, consignat a D. Modest Fenech.
 De Liorna, v. inglés «Aúnouner», de 466 ts., consignat als senyors Vda. y Nebot de P. Ferrer y Mari.
Despatxadas
 Pera Liverpool y es. v. inglés Granada, ab efectes.
 Pera Bristol y es. v. inglés Aúnouner, ab efectes.
 Pera Barcelona v. Cicilia, ab trànzit.
 Pera Port Vendres pol. gol. francesa «Jeune Lucienne», ab efectes.

J. Marsans iot

Representant, Joaquim Sociats
 CARRER SANTA ANNA, 26.

Cotissació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	71'40	Aduanas	
Amortisable 5 0/0	92'90	Norts	50'75
Colonial		Alicants	74'85
Cubas 1886	85'25	Orenses	21'90
Cubas 1890	71'12	Obs. 6 Frangas	96'25
Filipinas		Id. 3 0/0 id.	52'25
Exterior Paris	69'45	Id. Almansa 3 0/0	
GIROS			
Paris	32'10	Londres	33'20

Ordres de Borsa para Barcelona, Madrid y París.—
 Compra y venda al contat de tota classe de valors.—
 Descompte de cupons.—Compra de monedes d'or y
 bitllets de tota los paissos.—Giros sobre Barcelona y
 Madrid.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la palassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Opa.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.		32'67	
> 8 dias vista		33	
> vista		31'60	
Paris 8 dias vista			
> vista			
Marsella 90 dias fetxa			
> 6 vista			

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS			
	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		675	
Industrial Farinera	675		
Banch de Reus de Descomptes y Prestama	700		
Manufacturera de Algodón	25	150	
C. Reusense de Tranvias			
C. Reusense de Tranvias privilegiadas 5 per 100	275	350	

Bolsi de Reus

CARRER MONTEROLS, 27.

Cotissació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.

Interior	71'53	Cubas del 80	85'91
Colonial		Cubas del 90	71'06
Orenses	22'30	Amortisable	92'95
Norts	51'05	Obs. 6 p. Almansa y 3 p.	
Alicante	75'50	Id. 3 p. Frangas	52'37
Filipinas			
PARIS			
Exterior	69'55	Interior	71'45
GIROS			
Paris	32'15	Londres	33'08

Se reben ordres para operacions de Borsa Compra y venta al contat de tota classe de valors cotissables de Borsa. Descompte de cupons y compra de monedes de tota los paissos.

LLIBRES

Poesias, de D. Eugeni Meta y Mirón.—Una pesseta, 1 tomo.
 Rosari del cor, poesias de D. Francisco Granoy Elias.—Dues pessetas, lo tomo.
 Se venen en l'Imprempta d'aquest diari.

Imp. Celestino Ferrando, Plassa de la Constitució, 27

MIRACULOSOS CONFITS COSTANZI

O INJECCIÓ ANTIVENÉREOS Y ROOB ANTISIFILITICH

No pòchs envejoses sufren grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixen del públich de totas nacions los Remeis Costanzi, que han curat mils de malalts de venereo y sífilis, encare sent sos mals crònichs de més de 20 anys. Dits medicaments son d'efecte tan marvellós para ls estreñiments uretrals, que en 20-30 dias están totalment curats, evitant además las perillosas candelillas. En dos ó tres dias será radicalment curada la purgació recent y en cinch ó sis dias la crónica y gota militar. Inmillorable para las úlceras y fluis blanc de las donas, arenillas y catarros de la vejiga, escozores uretrals, calculs, retencions d'orina y demás infeccions genito urinarias y especialment la sífilis encarque sia hereditaria. Para la curació de la sífilis, lo Roob ha donat probas patentés d'una superioritat incontestable sobre tots los antisifilitichs fins ara coneguts, porque es l'únich que no conté loduro de Potasio ni cap sustancia Mercurial. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarrestar los efectos de tals sustancias, tan desastrosos para la alutja que com es sabut causan malalties no molt fáciles de curar. Lo Roob te además la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol mes del any. Als incredols se ls hi admet lo pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l'inventor. Carrer Diputació, 435, Barcelona.— Preu de la Injecció Costanzi, pessetas 4. Preu dels Confits antivenereos para quins no vulguin usar inyeccions, pesseta 5. Roob antisifilitich, lo Frasco, pessetas 4. Pera provincias, afegir pessetas 1'00. Dits medicaments están de venta en totas las Farmacias. A Reus en la Farmacia de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Anna, 80, en la del Dr. Carpa y en la Droguería de D. Francisco Freixa Plassa de Prim, 1.

SÍFILIS

Curació absoluta y radical de la SÍFILIS en breu plasso.

SANATORI PERA SIFILITICHS

Carrer Major de la Bonanova, núm. 874

San Gervasi, Barcelona.

Pera més informes, Dr. A. breu, carrer de Vergara, número 10, primer, Barcelona, ó en lo mateix establiment, al administrador Sr Rumiá.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

LA GRESHAM

COMPANYIA INGLESA DE

SEGURS SOBRE LA VIDA

Y DE RENTAS VITALICIAS

FUNDADA A L'ANY 1848

Polissas indisputables.—Beneficis Capitalisats. Primas molt moderadas.

LA GRESHAM te constituhit lo dipòdit exigít per las Lleyfisels vigents com garantia para sos assegurats a Espanya.—Oficins para Catalunya, Plassa de Catalunya, 9, acera de la Ronda de la Universitat, Barcelona.— A Reus dirigirse a D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

LA PALATINE

Companyia inglesa de

Segurs contra incendis, esplossions y accidents.

Capital: 34.000.000 de pessetas

Oficina para Catalunya, Plassa de Catalunya 9, acera de la Ronda de la Universitat.—Barcelona.

Comissionat a Reus, D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim

ALTAS

BAIXAS

para la contribuició

Se 'n venen en la Imprempta d'aquest diari.

Ferrocarril económic

de Reus a Salou

Servey de trens

que regirá desde 1'16 de Setembre de 1900

SORTIDAS DE REUS		SORTIDAS DE SALOU	
Matt		Matt	
4'10		4'56	
9'00		10'49	
Tarde		Tarde	
2'32		5'10	
5'43		Nit	
		7'2	

Las horas se regiran per lo meridiá de Madrid.

Reus 16 de Septiembre de 1900.